

A lap szellemi részére vonatkozó minden kövlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyitniterek és hirdetések.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítottak.

Telefon szám 34.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Nyitniter pettkora 50 fillér.

Feloldó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JOZSEF.

Kiadó és lejtulajdonos:
STRAUSZ SÁNDOR.

A jegyzők.

A közigazgatás épületét a jegyzők tartják vállakon. Hasonlítanak ahhoz a mitológiai alakhoz, aki a csapongó képzelet szerint a Gibraltár szorosán Európát tartja vállán. Sőt azt kell mondanunk, hogy Verbőczy Corpus jurisa óta a nemzet képviselője, de még inkább az alkotmányos kor egyenesen arra dolgozott, hogy a jegyzők munkáját szaporítsa. Valahány törvényünk van, annak végrehajtása a jegyzőé. S a hivatalos napi-teendőkhöz taposó malmában még azt is várjuk a jegyzőtől, hogy egy kis községet irányítson s a haladás zónája felé tereljen: küzdjön a maradisággal s még népszerűsége áran is egyedül a köző s az vezesse, hogy a község szociális boldogulását munkálni hivatása s — kötelessége.

Ha valaki, ugy a községi jegyző mellőri, hogy munkája értékeltsék s mikor a jegyző emeli föl szavát kari érdekei mellett — hallgassuk meg.

Az országos jegyzőegyesület nagyon szép szándékkal van eltelve. Mintegy 200—300 olyan elárvult jegyzőgyermek van, aki akkor vesztette el apját, anyját, mikor az édes apa még nem szerzett nyugdíjra igényt. Mi vár rá az ilyen százszoros uri proletár-csemetére? Ezt nem akarjuk érinteni se. Rémesen beszél róla a napi élet, a lapaszaladás, ötölyker a kriminológia is. Elképzelné, mit szenvedhet az a jegyző, aki halálutsáját vivja, ha tudja, hogy gyermekei ki vannak dobva az élet viharának, nevelőkéz nélkül. Ezeknek a szerencsétlen embereknek, akiknek nem volt

módjuk annyi évi szolgálatot szerezni, mely alatt gyermekeiknek neveltetés: segélyt biztosíthatnak volna — mennyire megkönnyítendő halalos vergődését, ha az illetők tudnák, hogy gyermekek mincse k kidobva a züllesnek, hogy az ilyen elár: u, gondviselőkéz nélkül maradt jegyzőárvának — nevelőhaza van. Az országos jegyzőegyesület, melynek elnöke nagystíli férfi — maga is csak nemrég Mezőtúr város főjegyzője, azt akarja, hogy mihamarább ez a nemes celu nevelőház létesüljön. Erzsébet királynéről nevezik el az internátust s építésre van is kétszáz ezer korona. Az építkezést rövidesen meg is kezdenék, ha az ember-szerelő társadalmi ebben a nemes törekvésükben segítené a jegyzőket. Sorsjátékot rendeznek s ennek során 65000 koronát sorsolnak ki. A sorsjáték jövedelme van hivatva a még hátralevő alapot pótolni. S hogy ezáltal nem a sorsjegyzés szédelgésével állunk szemben, de szelid, szép számdékkal — jelzi az a messzenemő támogatás, melyet a Függetlenség a jegyzők segítségére szellett. Fölhívja a községi képviselőtestületeket, járuljanak a sorsjegyek bizonyos számának vételével a célhoz.

Nem hisszük, hogy akadja képviselőtestület, mely elé, ha a jegyző azzal fordul, hogy most szerencsétlen kártársai gyermekeiről van szó, hogy viszonyai szerint ne hozza meg jelentős áldozatát a célra. De sőt azt hisszük, hogy ha a jegyző azokhoz fordul, a kiknek naponla tesz szívességeket, hogy a jegyzők egyetemes ügyét támogatassák — nem fog akadni ember, a ki az Erzsébet árvaházért ne nyúljon a zsebébe.

Ennek az ügynek sikere azon múlik,

hogy a cselekvésre, a kedvezményezésre hivatott és erre erkölcsileg kötelezett jegyző mint gondolkozik, hogyan érez? A minden neveltetési járuléknélkül ugyszólván a szélnek eresztett jegyző-árvák ügye minden kártársat cselekvésre kell, hogy szólítson s a társadalom, melyet igaz, ezer felé vesz igénybe a szervezeten közjólékonyságok meghalt kérelme — ne hagyja el a községi jegyzőknek ezt az igaz, emberbaráti ügyét.

A muraközi plébániai történeti fejlődése.

(A Povjest Medjimurje adatai alapján.)
Irtá: Haller Jenő.

A horvátországi egyházak Szent László előtt a knini püspökség alá tartoztak. László és Álmos — amikor elfoglalták Horvátországot — el akarták Dél-Horvátországot szigetelni az északi résztől egyházi tekintetben is: ezért alapít László püspökséget 1092-ben Zagrában. Némelyek szerint Muraközt legelő ide kapcsolták. (Ez azonban egyelőre, komoly érvekkel meg nem bizonyítható még.)

Mindenesetre homályosabb teszi a kérdést az a körülmény is, hogy miért volt a veszprémi püspöknek a tulajdona a Muraközben elterülő hatalmas Vizmet nevű birtok, amely egyenesen a veszprémi diócezis tulajdonába ment át.

Egy 1334. évi plébáni kézirat szerint ebben az évben 11 plébánia áll fenn Muraközben, amelyek alapításának éve azonban teljesen ismeretlen még. Ezek a következők: a stridói, kisszabadkai, perlaki, a nedőci (drávavásárhelyi), a szelencei, csáktornyai, lüskeszentgyörgyi és 4. Szent Mártonról el-

Rábczay ezredorvos úr.

— Humoros rajz. —
Irtá: Csöte Károly.

Rábczay Zsolt ezredorvosnak két nagy szenvedélye volt: a vadászás és a kártyázás. Tudvalevő dolog, mind a két szenvedély sok pénzt főlemészt. Így nem csoda, hogy Rábczay is nagy hálistent mondott, amint végre-valahára ezer korona összekerült tárcájában. Ez is csak annyiban gyülekezett össze, mert évek óta sóvárgott egy új fajta, finom vadászpuskáért. Megírta a megrendelő levelet. Le is pecsételte. S bezárta tárcszalata főkjába, azzal az elhatározással, hogy a következő nap délelőttén feladja a postán, pénzzel együtt. Derült arccal ment aztán a kaszinóba, hol a mindennapos délutáni kártyakompaniák javában üyelték már mintegy husz féle égő-zivár és cigarettá tenyegyi füstgyűlékét.

És Rábczayt elragadta ismét a kártyaszendvedély. Haj, a kártyaművészeknek nagy szimatjuk van! Megérezték a vadászpuska árát s egyszerűsak azt vette észre Rábczay, hogy elgurult az ötven darab husz koronás aránya a kaszinói búvós asztalon S csak akkor jutott észébe a vadászpuska. Felugrott nagy elkéséredéssel a kártyaasztaltól s rohant át a ruhatarba köpenyért. Már indult kifelé onnét is, amikor elébe állt peckesen az új adóhivatali gyakornok — egy tizennyolc éves vézna legényke — meglehetősen kurtán bemutatkozva:
— Csintalan vagyok.

— Én meg goromba vagyok.
— De kérem, Csintalan vagyok!
— Mondom, hogy én goromba vagyok! — szólt Rábczay s rohant lakására.

Előszobájában Pista a cipőit pucolta. Pistával ugyanis az az eset történt, hogy huszonegy éves korában osztrák pénzen készült bugyogóba s a magyarok pénzén készült kabátba bujtatták, így azon szerencsés helyzetbe jutott, hogy nemcsak király, de császára is lett neki. Ezen állapotban vette magához Rábczay tisztiszolgálat.

Már mint mondtam, Pista cipőit pucovált, még pedig bősz danarozással:

Mogyorósod nagy a csalán,
Ott terem a derék kis lány.
Mennél nagyobb ott a család
Annál derékab a kis lány.

Rábczay az ajtón kívül hallgatta végig ezen költői strófát s aztán rettentetes haraggal berontott:

— Te marha! hát még az is nóta?! ...
Csalán, meg a kis lány! ... Oh te ökr, hát te is modernistának csaptál fel! ...

Ennyi bosszúság után bevette magát a dolgozószobájába. Megévt három darab füstölt turót. (Szülővárosából küldözte neki az ügyvéd bátyja.) S megívott egy pohár jó piros bort.

Megneszlette ezt a Pista is, besompolygott utána a kitisztogatott cipőkkel. Hátha-netán megszálja, mint már egypárszor, a jó lélek a nagyságos urat: juttat neki is egy pohárral.
— Mutasd a cipőket! — fómredt Rábczay.

Pista remegő kézzel nyújtotta át a lábbelket.
— Mit csináltál velük, te pernehajder?!
— Bekentem és kifényesítettem.

— Azt látom, De nem kéféld, el előzőleg a sárt. Mit mondtam a mult heten? ... Ha még egyszer megtörténn, pálcával csaplak meg ...
Nohát, én nem hazudok hiába: fekdj rögtön ide a dívánra.

Pista megrömmülve tette le magát a kimutatott helyre.
— Nem ugy, fickó, nem ugy. Megfordítva fekdj!

Rábczay séra szubintott a Pistára s a szégyen ide, szegény oda, sárvan fakadt.

— Oh, te pipogya, birka szívü fráter! még ezért is sirsz?! Reste!nem kell, hogy magyar vagy ... Nesze ez a pálcá, úss réam vele, mekorát csak tudsz. Meglásd, még csak fel sem szísznek! — szólt méltatlankodva Rábczay s megfélelően helyezi el testét a dívánon.
— Nohát! ...

— Isten neki! — gondoló Pista, — ha ugy tetszik, legyen meg akarati a nagyságos urnak. — Neki buzakodva akaratát csapott reá, hogy majd a nadrágja elrepedt belé.

— A teremburadát, fickó, két akkora ötötől réam, mint én te réad. No lásd, még sem főgök én, mint te!

Nem is őlt le Rábczay még másnap sem a kaszinóban a kártyaasztalhoz s az olvasóteremben is állva lapozta át az újságokat.

nevezett plébánia, amelyek helyét a régi kézirat nem őrizte meg. De 1501-ben voltak név: (Marjasszordahely?) Szredicscén. Bottornyan, Pomorjén és Szentmártonban is plébániák.

Az 1501-ben kelt püspöki leirat már 14 plébániát említ. Ezek az alábbiak: 1). Szabadka, amelynek plébánosa Bálint pap; 2). Nedőce (Drávavásárhely), plébánosa Benedek, akinek 2 káplánja van; 3) Lopatinec (Víziszentgyörgy) György nevű papjával; 4). Stridó, Mátyás nevű lelkészrel és 3 káplánnal; Pomorjén (Szt. Márton) a plébános: Illés; 5). Szelenec (Szentica) papja Márton nevű; 6). Szredicscén Ambrózius a pap neve, a segédlelkész: György; 8) Bottornyan a plébános Ambrus, van 2 káplánja is; 9). Belicán István a plébános; 10). Csáktornya papja Tamás, a káplán neve: Mihály; 11) Turinéc (németek szerint Légrad) papja Mihály, káplánja György; 12). Muravid, plébánosa János, akinek 3 káplánja van; 13). Perlak, papja Márton nevet visel; 14). Podbrestz (Drávaszilas).

A katori egyházközség 1789-ben alakult. A sztmáriai pedig 1790-ben. A 18. században a vidoveci (illetőleg bisztrici) önálló plébánia négy külön községre hasadt. Ebből az egyből támadt Muravid, Alsódomború, Kotor és Szt. Mária. 1502-ben a podbrestzi fára megszűnik.

Muraközben a protestáns vallás Zrínyi Miklósnak, a szigeti hősnék idejében kezd benyomakodni 1560 körül, akinek neje: Rozenberg Éva maga is protestáns volt.

Fia, Zrínyi György, aki 1549-ben született, csak még tűzebbben karolja föl az új hitet.

1567-ben elkészül Légrad vára, amelyet György nagy szeretettel istápol. Egyben lefordíttatja Werbőczy Tripartitumát is muraközi horvát nyelvre.

Zrínyi György, aki egész életét Muraközben morzsolja le: 1570-ben nyíltan lép föl mint az új vallás hirdetője. 1571-ben Mallekóczy Miklós báró, barátja tanácsára elkészül földúzni Muraközben a katolikusokat. Papjaikat elűzi, templomaikat pedig részben vagy egészen felülülja. Ekkor szenvedett kárt a muhovljani (drávaszentmihályi) Szt. Mihály-templom, továbbá a légrádi, perlaki, stridói és szentgyörgyi is.

Légrádra, Perlakra protestáns lelkészeket, küld. Elkergeti a szentionai pálosokat is, akikre rászabadítja a rajongó kálvinistákat. A legiróztatosabb dűlás 1580-ban toyt, amikor Simon priort is elfogták és börtönbe vetették.

Az új vallás megszüárdítására György Nedőcere (Drávavásárhely) sajtót hoz. S most már sajtótermékek osztogatásával, személyes beavatkozással és főleg igehirdetéssel terjeszti Luther elveit.

A legheirebb horvát prof. szónok a Muraközben Bučić Mihály, belicai plébános, aki lelkes híve Ión Luthernek. Bučić három könyvet adott ki Nedőcen: a Novi Zakon-t (Új törvény!) és a Kerstjanski navuk (Keresztény tanítás) és a Contra realem praesentiam corporis Christi in Eucharistiae sacramento (Krisztus testének az oltárszentségben való igazi jelenléte ellen) címűeket. 1574-ben megszokallja Draskovics György zágrábi püspök egyik eretnekhive működését és a tavaszi szinaton kiközösíti Bucicsot a kat. egyházból.

1574-ben jelen meg Nedőcen horvát fordításban Werbőczy Hármaskönyve.

Zrínyi György mint protestáns múlt ki

1603-ban Zrínyi egyik fiát, Györgyöt, Bákóc János pálosrendi prior áttérti a kat. vallásra.

Mig az atya a kat. papokat üldözte, addig az Ión György meg viszont a protestáns prédikátorokra vetette ki a hálóját. Egyben Domitrovics Péter zágrábi püspöktől megfelelő számú papot kér Muraköz számára. Muraközt pedig ellepi 12 pálos-pap, hogy népét visszatérleje a kat. hitre. A katorkus üldözés 1570—1613-ig tartott, még a protestáns-írás 1613—1720 ig.

A magyaroknak, akiknek nagyobb része Luther híve lett, igen kínosan érintette ez a változás. Követelik tehát 1625-ben, hogy Muraközt egyházilag szakítsák el a zágrábi püspök-égtől. Vinkovics prépost azonban állást foglalt a pozsonyi diétán 1625-ben a javaslat ellen s noha megfaptázták is kemény szavaier: mégis megbukott az indítvány.

1637-ben Vinkovics Benedek zágrábi püspök lett s mint ilyen felszólítja Zrínyi Miklóst, a költőt, hogy a turiscsei kálvinista papot nevétsa el.

Ugyanekkor pedig Légradra küld egy katolikus lelkézt Vinkovics András személyében, akinek védelmére gyámolítást kér Zrínyi részéről a protestánsokkal szemben, akik túlsúlyban voltak itt ekkortájt.

Maga a püspök nem átalija fölkeresni Mallekóczy Miklós bárót, hogy hitehagyásra kényszerítse, de fáradozása nem jár sikerrel.

(Folytatása köv.)

A közigazgatási bizottság köréből.

Zalavármegye közigazgatási bizottsága 8-án tartotta meg gyűléset.

A vármegye alispánja jelentése szerint a csendőrség a múlt hóban 218 bünesetben teljesített nyomozást. Ezekből kiderült 206, 196 fejelentelt tetlessel. A kir. járásbíróságok hatáskörébe tartozó kihágás 9 esetben fordult elő s valamennyi kinyomoztatott. A közigazgatási hatóságok ügykörében 334 kihágásból kifolyólag 530 egyén fejelentelt. Orvosrendőri hullaszemle 12 esetben teljesített. A halál oka 5 esetben vizetullás, 2-ben villámcsapás, 2-ben szeihűdés, 3-ban baleset volt. Tűzeset 14 fordult elő. Az okozott kár 15485 koronát tesz ki, melyből biztosítás útján 9774 K. térült meg. A tűz oka 5 esetben villámcsapás, 3-ban gyermekek játéka, egyben gondatlanság, 5-ben kideríthetlen volt. Amerikába szóló utlevél 7 drb. adatolt ki. A kivándorlás nem emelkedik.

A tiszti főorvos jelentette, hogy az időjárás száraz meleg volt, a hónap második felében rendkívüli forróság emelkedett, a felnőttek és a gyermekek közegészségi állapota jó volt. Fertőző betegség 110 esetben lépett fel. Ebből a ronszólt toroklobra 29, kanyaróra 60 esik. Orvosrendőri boncolás 1, külső hullaszemle 20, súlyos testi sérítés 14, öngyilkosság 3 esetben fordult elő. Véletlen cserecséltenség állni halálnak 16 egyén esett áldozatul, szerencsétlen szülés 2 esetben, elmekór 4 esetben adott orvosi beavatkozásra okot. Hét évnel fiatalabb gyermekek gyógyítása 81 esetben lett elmulasztva, emiatt a megfelelő eljárásokat megtették.

A vármegye tiszti főorvosa a múlt hó folyamán több nyilvános jellegű gyógyszer-tárat, fűrdőtelepet, kórházat, körjegyzői irodát felülvizsgált közegészségügyi szempontból s a kolera elleni védekezés tárgyában kiadott rendeletek végrehajtását ellenőrizte és a szükséges utasításokat megadta.

Kir. tanfelügyelő jelentése szerint az utóbbi két hó alatt 73 különféle iskola részére utaltatott ki államségly különböző

címeken. Mint örvendetes lényt emeli ki a jelentés, hogy a múlt évi állami költ-égyvétel hanyagban nem engedélyezt államséglyek az új tanulói állások javadalmazására jövő hó elsejétől fogva az egész vonalon utalványoztatni fognak. A miniszterium hat állami iskola renovátási munkálatára adta meg jóváhagyását. A kir. tanfelügyelő az üresedésben levő igazgatói állások betöltésére es a címzetes igazgatói előléptelésekre javaslatát a miniszteriumhoz felterjesztette.

A törvényhatósági m. kir. főállatorvos jelentése szerint a haszonállatok egészségügyi viszonyai kedvezőknek mondhatók. A ragadozó száj- és körömfájás visszafejződésben van és jelenleg még 167 község fertőzött Szarvasmarha felhajtással kevés állatvásár tartaltott meg s ezek forgalma is aránylag csekélynek mondható. A vasúti állatszállítás is kisebb volt a zárlatok miatt. A csáktornyai határszéli egészségügyi megfigyelő állomásra járási állatorvosi teendőkkal Bekési Ármu magy. kir. állatorvos küldetett ki.

— **Hirdetés.** Csáktornya község előjárósága közhírre teszi, hogy az 1911. évi III. oszt. valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, egy a föld- és házadók után kivettelt általános jövedelmi pótdadó kivételi lajstromok 1911. évi szept. 10-től szeptember 18-ig 8 napi közzemlére Csáktornya község házául kitéltetnek.

K Ü L Ö N F E L E K .

A Balaton.

Vízig utaztam a szép Balaton parton,
Alig láttam embert a kopár harasztan,
Egyegy heggyoldalon állt egy szótlan alak,
Ilyen szomorúnak szép Balaton tája
Még sohse láttalak ...

Hova lett a régi szép vidéki élet? ...
A nép tán innen is más tájakra tévedt?
Balaton vízének hűvös csillogása
Nem vonz már? sem hegyek a zalai partok
Azur színpompája? ...

Hullám csobogását nincs már aki értse? ...
A haragos víznek smaragdját ki nézze? ...
Vijjogó sárlások panaszaát nem hallják?
Fénylő sima egét ladikon bejárni
Nincsen akik vágják? ...

Más itt már az élet, mint ahogy volt régen.
Modern gondolkodás futott át a népen.
A poezis helyén üzlet, érdek győztek,
Atadták a helyélt hivalgó sok'ságnak,
Mosakodó népnek.

S ha majd izzasztóvá bevál a Nap szála,
Megindul Pestánkról köszvény, meg a zsába,
S akinek ott nem jó, itt keresi lézskét,
S a szép magyar tenger a sok bűnnek, szennynek.
Haragvó modorral végzi temetését.

Zombory Gyula.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Baán Margit drávae gyházi államóvónőt a zsarócua állami óvodához jelen minőségében. Szólóssy Irén mezőlaborci állóvónőt a drávae gyházi állami óvodához jelen minőségben áthelyezte.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** A vármegye törvényhatósága holnap közgyűlést tart. A közgyűlésnek vidékünket érintő tárgyai lesznek: Mallekóczy Lajos volt jegyző nyugdíjjáruulékanak visszafizetése; Novák Péter dékánfalvai utkaparó nyugdíjazása; a perlaki főszolgabírói hivatal hivatalos óráinak megállapítása; a csáktornyai Rákóczi-utca csatornázása; Drávavásárhely helypénzbályzata; Kotor szervezési szabályrendelének módosítása; Kalmár János tüskeszentgyörgyi segédjegyző lakbérének megállapítása.

Drávacfürdő ingatlan adás vétele és kölcsöne; Muracsány plébánosi kaczgabona járandóságának megváltása; Füzessy Guszláv muraszentmártoni körjegyző felebbezés ingatlant átengedése ellenében; Horvát Pál muraszendahelyi utkaparó segély iránti kérvénye; Szenthe Ferenc csáktornyai közs. állatorvos oklevélnék kihirdetése; Ligetvár ingatlan vásárlása és kölcsöne; Alsódomború közs. faiskolájának kezelése; Perlak felebbezése; a tükselezénygyörgyi és alsódomború körjegyzőségek községeinek bor és husfigyasztsági adóinak kezelése; a kisszabadkai körjegyzőségbeli községek anyakönyvi díjainak hováfordítása.

— **Uj helyettes jegyző** címen lapunk 27-ik számában hoztuk, hogy Légrad nagyközség helyettes jegyzőjévé Starzsinszky László csáktornyai segédjegyző tenneltett ki. Hiba csuszolt azonban hírünkbe, mert a végén úgy tűnik fel a kirendelés, mintha Starzsinszky László választás útján került volna Légradra. Hírünknek ez az értelmezése azonban léves, mert Starzsinszky csak arra az időre rendeltetett ki Légradra, míg az ottani segédjegyző, Seregélyes Károly, fel nem épül, aki betegsége miatt 3 havi szabadságot kapott.

— **Népesedési statisztika.** Hazaságot költöttek: Benceric Antal és Tkalcsecz Mária; Szklepics Antal és Sztrbát Rozália; Szucs Nándor és Fridrich Karolin; Horváth Lajos és Gazsi Regina. Születtek: Szersan Jakab, Huszár Károly, Spolarics Klára, Verzarics Anna, Keinczel Ella, Kericsmárek Ilona, Horváth István, Leitmann Mária, Megla Ferenc, Segovics Mária, Köbl: Teréz. Meghaltak: Miholesek Ignác (2 é), Horváth Matild (5 h), Molnár Elek (89 é), Schnerberger József (50 é), Szabó Ferenc (5 h), Králl István (23 é), özv. Podgorcsák Janosné (73 é).

— **Uj iskola.** Drávacfürdő község uj iskoláját 1911. szept. 24-én d. e. 10 óraker fogja felszenteltetni. A felszentelésre az érdeklődő közönség ez úton is meghívatik. A ki a 3 K-s ebédből részt ker, 15-ig tudassa a község előjáróságával.

— **Utóállítás.** A folyó évi utóállítást Nagykanizsán f. hó 20-án tartják meg.

— **Cigánykaraván.** Szentilonán e hó 5-én 15 cigányt tartóztattak le. A cigányok tulnyomó része Ausztriából való, de Horvátországából jöttek. Nemcsak csavargás miatt lettek a közigazgatási hatóság foglyai, hanem azért is, mert Horvátországból jöttek, mely terület a kolera miatt zár alatt van. A cigányokat horvátországi molnárok csempészték át a Drávan csónakjaikon s olyan helyen szállították őket partra, ahol őrség nem állott. A cigányokat a kolera miatt megfigyelés alá helyezték s azután eltiloncolják őket, ami nagy munkát vesz igénybe, mert majdnem annyifelé kell őket eltiloncolni, ahahyan vannak.

— **Feloldott vesztegár.** A csáktornyai helivásár mult szerdán megnyílt. Sertesekből tekintélyes felhajtás volt, úgy hogy a sertéses piac teljesen megtelt. Szarvasmarhából azonban körülbelül csak 80—100 drbot hajtottak fel, nyilván azért, mert a környéknek még nem volt tudomása a helivásár megnyitására. A vásár megnyitását Szentilona, Felsővidafalva, Zalaujvár, Felsőpusztáca, Drávasvárhely és Drávaszentiván községeinek a zár alól történt feloldása tette lehetővé. Drávaszentmihály és Nyirvölgy már korábban oldattak fel. Legközelebb Lapány, Örmös, Muraszentmárton, Víziszentgyörgy, Stridovár,

és Ligetfalva községekre kerül a sor, ahol a sertésvész és marhabetegség szintén megszűnt.

— **Megengedett vásár.** A Csáktornya környéken uralkodott száj- és körömfájás miatti zárlat megszüntetése következtében a marhavásárok egymásután megnyílnak. Így a f. havi szentilonai vásárra is a hasított körmű állatok felhajtását a vármegyei társaság megengedte.

— **Állatdíjazás.** Légradon m. hó 7-én a zalavármegyei gazdasági egyesület a nagykanizsai gazdakör közreműködésével tenyész-állatdíjazást tartott. A díjazás után társaságébéd volt.

— **Művészestély.** A lapunkban reklámozott Pinter-féle estély a hirdetett időben, 5-én este megtartott. Jól esik az estélyről a legkedvezőbben megemlékeznünk. Ugy Pinter Imre szerepe, mint éneke igazolták a várakozást, melyet művészetéhez fűztünk. Parlagi Kornélia is megfelelt hírnevének. Nemcsak a magánzámokat adta elő a két művész a tönkí várható bravurral, hanem a Kíméletes férjben és a Mai cselédekben is igazi művészettel játszottak. Hozzájuk csatlakozott s velük az érdemekben osztozkodott Fehér Arthur a Népepera tagja, aki a szellemes konferáláson kívül nem egy magánzammal gyönyörködtette a közönséget. Az estélynek teljes volt a sikere, mert a közönség zsufolással töltötte meg a nagytermet.

— **A világ minden zugából** özönlik az elismerő levél a Phosphate Falieres tápszer gyároshoz azért, mert bálások az anyák a kiváló tápszerért a gyárosnak. Az elválasztás pillanatától kezdve sohasse gondoljon egyetlen anya se más tápszerre, mint az ezerszeresen kftünőnek bizonyult Phosphate Falieres-ra, máltal gyermekeik erőssé és egészségessé váltak.

— **A Csáktornya Vidéki Takarékpénztár** részére építendő új palotára beadott pályatervet közül Özv. Salon Péterné csáktornyai építőmester nyerte el az első és harmadik díjat.

— **Elmaradt repülés.** Lányi Antal honvédlohadnagy Nagykanizsán ma délutánra tervezett repülése motortörés következtében elmarad. A szerelő, Lányi Antal tudta és beleegezése nélkül próbálgatta a motort, a mely helytelen kezelé folytán teljesen hasznavehetatlenné vált.

— **Dohányzás olcsóbb!** Képtelen valamennyi elismerési írásra, melyeket a kész szivarok megdrágulása óta kaptunk, egyenként feladni, kérjük a számtalan dohányzó, kik július 1-től »Abadie» hűvöly és »Abadie» papira áttertek, legnehezebb főszen-tűnket barátságos jóakarattal ezen uton fogadni és érdekket jegyünknek tovább is megtartani. Mi szintelen fáradozni fogunk, a papirnak minősége által reszesített bizalmat igazolni.

— **Tűz.** Megint egy szomorú hírről kell beszámolnunk a t. olvasóközönségnek. Szomorúnak kell mondanunk azért, mert egy és ugyanazon községről van szó, ahol az elemi csapás immár harmadszor szedi az áldozatait, és ez Drávasvárhely. — Ahg egy hónapon belül ez a harmadik tüzeset ebben a községben. — Mult szerdán, 6-án, d. u. 4 óra 10 percker kiguladt a Dugán György pajtája. — Ahg telt bele pár másodperc, és égett az egész pajta, csűr, szekérszín és a sertésöl. — A nagy hőségől tüzet fogott egy földhözragadt szegény özvegy asszony, Cserjávics Péterné viskója. — Az egész vagyona egy viskóból és kamrából áll. — A mint elhangzott a vészhír, hogy tűz van, szaladt a nép a község minden részéből a hely színére, igen nagy része pedig a lakoságnak otthon maradt, hogy megmentse a maga jószágát, márhát, gazdasági épületeket stb. — Mintha megszoktuk volna már, hogy

az idei száraz év úgy hozza ezt magával, napról-napra el vagyunk rá készülve az országos veszedelemre. — A veszedelmet ezúttal is, mint a két előző tüzesetben, csakhamar elhárították a helybeli tűzoltók, akik a legnagyobb veszély idején vonultak ki három fecskendővel. — Rövid időn belül megérkeztek a környékbeli községek is a maguk fecskendőjével, még pedig Drávanagyalu 2, Drávacfürdő 1, Csáktornyai Tűzoltó Egyesület 1, Drávasvány 1, és a csáktornyai uradalom 1 fecskendővel. A nagy szélcsend és a tűz körüli gyümölcsfák azonban meggátolták a bajt, a tűz egy helyben maradt.

— Növelte azonban a veszélyt a víz hiánya. — A kutak sekélyek, ahg voltak képesek 2 fecskendő elátni elegendő vízzel, a többibe ugy kellett hordani a vizet a szomszédos utcákból. — Valóban csodálatos és némi könnyelműségre vall, hogy a falusi nép most, mikor az idő éppen arra való, vajmi gondot fordít a kutak tisztántartására és mélyítésére. Hiába a legkitünőbb fecskendő, ha nincs hozzávaló víz. — Ezt azért hozzuk föl, hogy a halóság is, a mennyei hatáskör engedni, megtegye a magáét, hogy rászorítsak a népet a kutak nagyobb gondozására. — Mellest pedig meg kell említenünk a drága utadóló fenntartott országutat is, ahol egy arasznyi porban kell gázolnia az embernek Csáktornyaiól Drávasvárhelyig vagy vissza. s négy lovat kell befogni egy ahg 5 nm, sulyú fecskendő elé, hovy idejében ott lehessenek a vész színhelyén. Sem a gyalogjáró közönség, sem a kocsk nem járhatnak el Drávasvárhelyig anélkül, hogy ujjnyi vastagságu porréteg ne fedje az utazók hátát. Tele van az embernek szeme, szája, piszkos porral, mire megteszi az ahg pár kilométernyi utat. — Csodálatos, hogy ez a bacillus-fészék nem tűnik fel senkinek! Mely vízlecsesztő árkok és vastag por — ez az elenértéke a pontosan behajtott utadónak. Épen a csáktornyai közönségből vagy 6 ember kénytelen volt a nagy kerülettől igénylő globetkai uton menni haza felé csak azért, hogy épséges tüdőt hozzon a családjá körébe. — Se gyalog, se kerékpáron, se kocsk nem tehet meg az ember ezen az uton még félórát se, hogy vastag porréteget ne hozzon magával. — Hol az utmesterek és utkaparók, hogy ezt nem látják! És ha látják, miért nem intézkednek, hogy attól a tüdőt, mellet veszélyeztető bacillus-fészektől végre-valahára megszabaduljon az utazóközönség? — A két tűzkarosultnál a kár megközelíti a két ezer koronát. — Dugán Györgynél elégt a szekérszín, pajta, csűr, istálló, sertésöl, hat zsák gabona, egy zsák kukorica, borona, töltőgelő eke és kisebb szerszám. — Ezenkívül öt szekér takarmány és szalmakészlet. — A szegény özvegnél a lakóház teteje, fakamra és istálló, — többje nem is volt. Tűzoltás közben a helybeli tűzoltó egyesület tevékeny parancsnoka, Marinovits Ferenc, közs. jegyző a fején súlyos sérülést szenvedett. Állatban nem esett kár. A tűz oka ismeretlen. — Az épületek egyike sem voltak biztosítva. — Ugy a környékbeli községek, valamint egyéb segédkező emberbarátok fogadják a tűzkarosultak és Drávasvárhely község bálás közönségét!

BLAU MALVIN
ERNST EMIL
Csáktornya, Jegyző, Wien
Minden külön értesítés helyett.

Sve pošilke, kaj se tiče zadržanih novina, se imaju poslati na ime urednika vu Csaktornya.

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Preplatna cčna je:
Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert let 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorni urednik
ZRINYI KÁROLY.

Suradnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Zakoni, koje svaki polodjelavec mora znati.

(Dalje.)

Ako gazda ni dopusti skončati steklo marše, onda konj četiri mesece, svinja, rogovnata marha, koza ili pak birka tri mesece se ekstra hrani i med ovim vremenom živinom nikam nesme iti. Stekli pes ili mačka odmah se skončati mora.

Ako je pes človeka vgrizel, odmah ga moramo zaprti i paziti nanjega, doklam živinar konstatéra eli je uš stekli.

Ako se stekli pes dotepe vu selo, občiasko poglavarstvo se mora pobrinuti, da se taj pes skim predi skonča. Gde se to dogodi svi psi se moraju 40 danov zaprti držati i na lampe korpice privezati. Koje šintar na vulici prime, one zatiči mora. Poglavarstvo ima jusa odrediti sve mačke i pse sfondati.

Kojeja človeka je stekii pes vgrizel, on se odmah mora prijaviti pri občiaskom poglavarstvu, da ga odpeljaju vu Budapešt spital. Tam ga zabavad vraćuju. Put i spital nikaj ne košta, to orsang sam plati. Daklem nije smeti niti pak nije dobro to zatajiti, jerbo koga stekli pes vgrizne pak se neda vraćiti, zgrozovitom smrtjom je presiljen vumréli. Poleg toga pak i druge lehko nesrećne napravi. To nije nikakva šala. Svaki naj pazi, da se to nigdar nezdodi žnjim.

Na lampe i na pazle betežna marha samo živinarskom dopustjom se slobodno proda; mléko pak na pikakvi način nije smeti trošiti.

Gde se taj beteg nahadja, dvori i občine samo kotarskoga sudca sodlogom se sméju odprti i to samo onda, ako su ljudi sve zapovédane naredbe podpunoma zvršili.

V. Kréma „k skakavcu“.

Ne daleko od Efferdinga stoji na cesti stara kréma, koja i danas nosi ime „Springerwirthshaus“, ili hrvatski „k skakavcu“. Tabla na kréma kaže namalanoga „harlekina“, kak je u vis skočil, te lebdi nad zemljom a špičastu kapu sa zvonceom drži visoko u ruki.

Prije mnogo godinah su jedne nedelje u toj kréma sedeli domaći seljaci, svaki pred svojom flašom vina, baš onak netečno — pospano. U to se na jedan krat začuje od plota vani vesela pjesma te za kratko vrieme stupi u sobu mladi dečko, oblečen, kak su navadno vandravci oblečeni. Ona kréma još nije imala ime „k skakavcu“, to je polam dobila.

Pridošlica naruči flašu vina. Znatiželjni krčmar pako mu odmah prieme pitanja stavlati, vrhu odkud i kamo, na koja je mladić odgovoril, da je on svieta kriš i kras proputoval te je kakti doktor i magister slobodnih znanostih i umjetnostih, pred cesari i kralji svoju mudrost kazal, te su se nad njegovom mudrostju i znanostju svi čudili.

Negda poglavarstvo službeno da skončati marše, taj gazda, ako dokaže, da nije on krivec tomu, tojest taki je prijavil, kak je beteга spazil, vrédnost povrienu dobi. Nikaj néina iskati, ako je zatajil ili pak prijaviti zamudil.

Vu najviše mestah nije mogućen sam gazda sve polske posle zvršavati, zato je presiljen nekakvu pomoć si zeti. Daklem moramo i one zakone poznati, koji reda delaju med gazdom i med drožinčetom.

On se imenuje za drožinče, koj naj menje na jeden mesec se pogodi k nekomu, da mu gospodarske posle zvršava.

Ako se pripogodbi nézreće, kak dugo mora drožinče gazdo služiti, pogodba se na jedno leto računna. Jeden drugon, u pred vremenom dva mesece mora, odpovedati drugač je pogodba opet dalje na jedno leto.

Kapora vu plaću se računna. Ako drožinče hotonice kvar napravi, to ima jusa gazda sujegve plaće doći vtrći.

Ako drožinče prez svoje falinge sbeteza, gazda nasvoj strošek ga mora vraćiti jeden mesec, ako pak je gazda kriv tomu, onda i duže se na njegve stroške vraći, plaću pak mu celu mora dati.

Svako drožinče službenu knjigu mora imeti, prezloga nije dopušćenu nikoga vu službu prijeti.

Koju drožinče se pošćenu sponaša, ne bude nigdar imalo nikakve neprilike niti zakonom niti pak s gazdom. Opet zakon i gospodare opomina, da sdrožinom pošćenu živiju. Psuvasi nije smeti nikoga.

Tu se opomenemu, da krčmar nikomu od četiri kurun više naporgu nesme dati. Krčmar od dužnika nesme vekslina ili blegatoriju potrebovati, to je jako zabrajeno i

zakon strogo kaštiga. Koi krčmar od četiri kurun više porge da, pri sudu celu ovu svotu zgubi, tojest onoga kvaren mora biti.

To su na kratkoma oni zakoni, koje svaki gospodar dan na dan uca i obdržavati mora. Zakon je zato zakon, da ga i obdržavamu. Vnogo i vnogo bi mogli još od toga pisati, ali da ne bude pripovest duga, stém zaključimu naše navuke: „Kaj sebi ne želiš, ni želi niti drugomu!“ Vnogo pravica je vu ovih réčih, koj si je vu srce primil, ne bude se nigdar zakonom tresnul.

KAJ JE NOVOGA?

— **Pobuna u jednim španjolskim regementu.** U valencijskim Majoren-regementu su se soldati i podofficéri proti regimentvoditelja pobunili. Dvajsti podofficéri i više prostesoldate su pred soldackoga suda stavili.

— **Košuth Lajošov rodjendan.** Tekućeg meseca 19-ga dana će biti 110 godine tomu, da se je Košuth Lajoš, veliki domoljubnik narodil. Ovoga dana budu u čelím Magjarskim orsagu s velikom svečanostjom obdržavali.

— **Smrt med kartanjem.** Na Ujvidéku vu Eržebet-zvanoj kavani se je tragični događaj pripelil. Septembar 1-ga dana odvečer Mažuran Antal major, od kamenackiske soldacke škole zapovednik se je veselo tarokk kartanje igral u kavani. Na jenkrat je na hitroma iz stolca se dohobruil i umrl. Srčna uzma ga je zaklala.

— **Samoubojstvo.** Septembar 2-ga dana u podne u Budapeštu na Lipót okrug putu broj 18. stojeći stanu je Schlesinger

Rothard, tak se je nazival tej mladi mudroznanec, sel se je med ostale tu sedeće, a oni su ga prosili, da i ovde svoju mudrost i znanost pokaže nekakvom umjetnostju. Posle dužega sum i tam govorenja, ponudi im se višeše skočiti kak ova kréma, koja je po mieri samoga njezinoga gazde od fundamenta pak do vrhunca krova bila dvanajst metrov visoka. Sad su se zavladali na taj način, da ako Rothard vadlingu dobi, bude ta kréma njegova; ako pak zgubi, mora platiti jedan hektoliter vina.

Mladi mudrijas se anda postavi i priredi na skok Seljaci se postave u okrug oko njega te ga znatiželjno gledaju.

„Hop!“ — i Rothard skoči; ali njegove pete nisu bile višeše od zemlje nego deset centimetrov.

Zvelikim veseljem je krčmar tvrdil, da je vadlingu dobil; ah Rothard je odgovoril: „Ja sam doista deset centimetrov skočil, a sada neka vaša kréma skoči. Ako ona višeše skoči, onda sam ja vadlingu zgubil. Ajde, stara baraka!“

Sad je nastal silan smieh med okolo

stojećimi seljaci. Ali ova dva protivnika su se jedan drugomu grozil, da će to sve gospodinu fiskalu Zakalu predati. Medjutim jedan prisutni stari seljak, koj je žihke prilike s pravdami doživél, je predložil, da se protivnici po dobrom nagode.

I nagodili su se! Rothard već toga viećnoga vandranja sit, je ostal pri krčmaru kak pomoćnik te se je pokazal vrlo spretnim. Njegove šale i dosietke su se gostom dopadale, pak su pivci od svih stranah onamo dohadjali, gde su se onda majstorovimi zlatnimi kapljicama kriepili, a dietčovima šalami zabavljali do mile volje.

A kad je poslie nekoliko godinah zavladala u onoj okolici kolera, koja je i veseloga mladića pobrala, točil je za njim krčmar iskrene suze žalosti. On ga je dal kakti veseloga skakavca namalati i za šid na kréma probiti.

VI. Sve šunke od iste svinje.

U velikih varoših, gde frajlice znadu samo klavira klemprati pak francezki parilirati, one misle da zemle na drvu rastu.

Olga trideset godišnja činovnica medinalt gifta pila. Branitelji su nju u Rokuš-spital spravili.

— **Strelil je svojega sina.** Poleg Székesfehérvára, u Vaal občini se je strahovito krvoločnost pripetilo. Stareši Bence Janoš tamošnji zakonbirov je na smrt strelil svojega svadljivoga i pijandurnoga sina, mlađšega Bence Janoša Zakonbirovov sin, koj je 35 lët stari, ožejen, otac dvojnih deci, kada je još dečko bil, strašilo je bil svoji familiji i čeli občini. Svoju svadljivo i pijandurnu naturu je i onda držal, kada se je već oženil. U minućem mesec jeden dan posle podne se je u krčmi zabavjal. Za nega je išel otac i njegva supruga i prosili su ga, da nek dojde dimo. To ga je tak razsrdilo, da je svojega oca i ženu vanstiral iz krčme. Ovi su otišli, ali besnovani človek je za njimi išel. Kada je dimo došel, sekiru je naprè vzel i hotel je na svoju familiju jurisati. Na smrt običeni ljudi su se u sobu zaprl. Ali ov divlji človek je s sekirou nutarvrdil u sobu i već je hotel na oca vudriti, kada je stari zakonbirov s jednim revolverom na njegovoga sina strelil, koj je bez reči na zemlju opal i umrl. Kuglja mu je u srce se zavrtela. Stareši Bence Janoš se je odmah javil pri žandari, gde su ga prijeli i na Székesfehérvár u tamnici odegnali.

— **Tvrđoglavni samoubojnik.** U Budapeštu Arko Lajosa, jednoga poštarskoga činovnika supruga, koja je već zdavnja bolesna bila, se je hotela od života rešiti. Prvic je iz štoka hotela dohskočiti, već je morfiliuma pila. Augustuš 2-ga dana je opet morfilium kapić nutar vzeła i u jednom nepozljudnim trenutku se je obesila.

— **Veliki ogenj.** Od Bosne glavnim varau, u Sarajevu je aug. mesec 1-ga dana veliki ogenj pustošil. Feltrinelli-zvana postojbina, gde deske pilju, se je on dan posle podne ob 3 uri vužgala i drugi dan jutro do 7 ure u plamnu bila. Nè samo postojbina, nego od težake i činovnike hiže su na čistoma zgorele. Kvar je jeden i pol milijun kurun, kaj je osiguravano bilo. Vrućina je tak velika bila, da su se željezničke tračnice razdale i u dalečini stojeća drva u plamni stala. Više kak stoezer kurun je kvar samo baratu. Ogenj je u sirojnizi nastal tak, da su jednoga kotla prekukurili.

Takova jedna je došla u mali varošinec, kak je n. pr. Čakovac, zamuž. Ona jednoč stupi u jednu mesnicu te je hotela jednu svinsku suknju kupiti, te prične mesaru govoriti:

»Ja sam ovde kod vas prije nekoliko tjednih, odmah kad sam se simo doselila, dve šunkle kupila. Ove — moram priznati — su bile izvrstne. Jeli bi mogla sad od iste fele dobiti?»

»O, dakako mladostiva gospodjo! — odgovori odmah mesar i pokaže joj čeli red višećih šunkah. — »Ove sve su iste fele.«

»Dobro! A jeli su od one iste svinje?« — pita mlada gospa dalje.

»Dakako da jesu! — izviesli mesar, a bez da i okom samo megne.

»Ah, to je fino. Prosim izvohite mi odmah tri komada domov poslati!«

To se razine, da je to mesar rado izvršil.

Em. Kollay.

— **Naglo smrt na kolodvoru.** U Budapeštu, na zahodskim kolodvoru vu jedni sobi septembar 3-ga dana na mrtvoma su našli pèćuifalusi Pèci Laslo 42 godišnjoga satmarnémejskoga željezničkoga stacionšefa. Pèci je pred nesteremi dnevi dolazil u Budapešt i sept. 3-ga dana je hotel odlaziti. Tak se vidi, da ga je srčna uzma zaklala.

— **Obiteljska drama.** Septembar mesec 2-ga dana u Budapeštu je jedan težak svoju suprugu na smrt strelil, ar je žena neverna bila. Tragedija se je na Váci-okrug putu pod 51 brojom pripetilo. Krvni muž je Bakonyi Šandor fabrični težak. Pred dvajstidve godinemi se je oženil s Orban Marijum. Žena je zemlju i hižu imala na Lachazu, ali čeloga imetka je muž zapil. Nè zdavnja je žena dvésto kurune herbala od svoje tece. S ovom svotom si je jednoga maloga štacuna odprla, kaj bude mogla živeti. Nè zdavnja je ostavila svojega muža i k sestri Papp Šandorici se je oselila na Váci-okrug put broj 51. Ovdje se je najavil septembar 2-ga dana Bakonji i oštro je hotel, da žena nek se spravi nazaj k njemu. Ali supruga je nikaj nè hotela znati od toga i tak je med njimi svadja nastala, i med svadjenjem je muž ženi u prse strelil, koja je odmah umrla. Bakonji se je sam najavil na žandarstvo, gde su ga vlovili.

— **Košuthov spomenik.** U Kapoşvaru (Somogyvarmegyija) su u minućem nedelju odkrili Koşuthovoga spomenika s velikom svečanostjum. Na svečanosti od 48-me neodvisne Koşuth-stranke je Kapoşffy Jenő i Hegu Arpad zastupnik položil věnca na spomenik. Od del stranke je i Istvan Istvan uzoečen bil.

— **Japan ratneladje u Fiumi.** Dve japan ratneladje su septembar 2-ga dana iz Civitavecchia u Fiume došle. Ratneladje su s dvajstjeden štukpucanjem pozdravili varau, kada su u prisamitje došli. Ratneladje su do septembar 7-ga dana ostale u Fiumi.

— **Papa.** Iz Rima javiju, da se sveti otac rimski papa opet hudo čuti. Septembar 1-ga dana odvećer tužil se je, da ima bolesti. Ièćnici su ustanovili, da mu je desna kolena otečena.

— **Goreća šuma.** Poleg Schneckkoppe leži grof Cerninova šuma. Vu ovi šumi je u minućem dnevi iz nepoznatoga zroka ogenj nastal. Kvar je jako veliki.

— **Željeznički tolvaji.** Na temeşvar-buziaški željeznički linji stojeći Sinérség stacionu su nepoznati činaci iz željezničke kasse septembar mesec 1 ga vu noći jezerošeststo kurune vkrali. Žandari sada tolvaje svigde išeju.

— **Štrajk.** U Brüsselu (Belgija) su tkalactezaki, preko dvéjezeropetsto persone u štrajk stupile. Zrok je to, ar su fabriki pokratili vrème od delanje i poleg toga težakim menju plaću davali.

— **Vkradjena kola.** Terce Lajoš kućijaš je u Budapeštu pri redarstvu najavil, da je netko na Hungaria-okrug putu od Antonij Jozefa kola s dvema spregami vkral. Kvar je jezero 360 kurun.

— **Željeznička zavada.** Septembar 2-ga dana v jutro ob pol 7 uri iz Graca došavši personalni vlak se je u Budafoku s jednim teretnim vlakom skupastresnul. Stresnanje je tak naglo bilo, da od personalnskoga vlaka dvè, a od teretnoga vlaka četiri kućije su se spotrle. Od putnikov su osem menjše rane trpeli. Oranjene je kelenföldski željeznički ièćnik svezal Izragu su podgli.

— **Farnagjski birov.** U zločinu je opal Takac Lajoš farnagjski birov. Tekućejg meseca 1-ga dana je birov na kućiji u Estergom se vozil, kada je nazajdolazil, na putu se je povsadi s foringašom, koga je tak na vuho vudril, da je kućijač odmah umrl. Birova su zaprl. U njegvi seli je vzeđa velika senzacija, čudaj govoriju vzeđa ljudi od Takac birova, koj je jako sitovano naturu imal, za radi kaj ga je svaki mrzil.

— **Premještenje.** Kr. ug. ministar od školske poslov je Baan Margit dravaegihazsku ovođašicu na Žarnoc, Söllöşsy Irén mezótalorocku ovođašicu na Dravaegihaz k državni dadiljšu premještil.

— **Vanodredjivanje.** Nagjkanizaiski kotarski veliki sudac je Štaržinskiy Laslo caktornjaskoga pomoćnotarijau u Lograd za zastupnik notarijau vanodredil.

— **Provalanje.** U Nagyaniži augustuš 26 ga dana poslie podne okoli jedce ure jeden nepoznati činac je u Melcer Jakobov promet, koj u Kazinczy-ulici stoji, provalil, iz kasse 265 kurun gotove peneze odnesel.

— **Krvni poljodavec.** Sabo Jožef banoksentsgörgjski gazda je u veliki osteriji s Horvath Istvan varföldskim gazdom pil. Ovi dvè muži su se med govorenjem posvadili, ali potlam opet se pomirili. Ali Sabo je predi otišel iz krčme, kak njegov drug, koj ga je prama Varföld pelajućega puta šutal, i njego s jednim kućiom zatukel. Žandari su drugi dan krvnika uhitili.

— **Ogenj u Nagjkanizi.** U minućem mesec 26 ga dana odvećer ob pol sedmi uri je u Nagjkanizi u VI. distriktu (Kis-kaniaz) ogenj nastal. Ogenj se je u Bajcailulici, pri Varga Jožef gazdi hapil i za neštere minute četiri gazdom hiže, pokrajine i sve porast je zgorelo. Kvar je veliki.

— **Hrvanje u krčmi.** U Dioskalu je u minućem prošćenje bilo. Na on dan Horvath Istvan 46 godišnji gazda nesumnjivo je išel okoli odvećer u krčmu, gde su se njegvi više srditi zabavljali. Pijani momaki su se odmah hapili s starcom opet se pomirili i na njega jurisati, tak, da se je starac niti nè mogel braniti. Za jeden-dve minute je Horvath krvavo bežal u krčmi na podu. Kada su krvniki spazili krv, jeden za drugoga je odbežal od lice mesta. Horvatha su odmah dmo spravili u svoj stan, kamo je i ièćnik došel, nego već je nè mogel pomagati, ar za dvè dane med težke muke je starac umrl. Žandari sada išeju krvnike.

— **Nagradjivanje.** Sebök Imre od Karmač občine vinograd pastira je poljodilstveni ministar s 100 kurun nagradum i diplomum nagradjival. Sebök pastir već dugše vremena marljivo i pošteno služil občinu kakli pastir.

— **Izniknul je.** Marsch Karolj fotografista, koj je črez jeden tjeden u Kesthelju delal, i u Siffer-zvanoj svratištu stanoval, bez traga je izniknul.

— **Toča.** U minućem mesec 22-ga dana je u Zalasanto občini u hataru gorostasna toča pustošila. U gorah kvar je veliki.

— **Smrt u Balatonu.** Poleg Balatona u Zamardi kupalištu se je strašna nesreća pripetila. Madošy Istvan od gimnazie sedmogazda razreda učenik de dolišel na Balaton brezuljk, kaj se bude kupal. Med kupanjem je na gliblješe mesto došel, odkuda, kajti plavati je nè mogel, je nikak nè mogel nazaj dojt. Med tèm je i veter hapil puhati, i talasi su ga uvijek bolje nutar vlekli, tak, da je niti nè imel vrème, kaj bi mogel za branjenjem krcitati. Njegov tragično dogodjaja su samo onda znali, kada mu je mati na

Iskanje došla, ali samo njegvo opravu su našli u kupalištnim kabinu. Nesrečni mladenc se je u Balaton vtopil.

— **Veliki oženj u lendvaiskim kotaru.** Augustuš mesec 27-ga dana pred poldan je veliki oženj pustošil u Kerkanémetfalú obćini. Iz nepoznatoga zroka je oženj vanvudril i tri gazdim sve, hiža, pokrajine i celo ljeošnju porast uništil i od kalviniste cirku je zgorela. Kvar je jako veliki Tak sudiju, da su ognja deca zrokovali, koji su se s š bicami igrali. Obćina će orsačkoga sabiranja maknuti, kaj bude mogla cirku na novoma gorizidati.

— **Samoubojstvo na groblju.** Vajda Karoly senttamáski učitelj, koj je na fletnoma zgubl svoju suprugu i veliko kćer, u svoji žalosti je samoubojnik postal. Nesretni človek je s cvietjama i s jednom petroleum flašom van išel na groblje. Cvietje je na grob položil, a s petroleumom pak si je opravu polejal i vužgal. Kakli jedna živa faklja je suno-tamo bežal na groblju, doč se je ne srušil i umrl. Nesretni učitelj je na čistoma zgorel.

— **Kralj.** Njegovo veličanstvo mađarski kralj je u minućem nedelju pred poldan ob jednajsti uri na osobnim ispitivanju prijel Bolfrasa, od soldačke kabinetkancellarije šefa. Bolfras je i drugi dan bil na ispitivanju pri kralju i poslie podne je nazajdolazil u Beč. September 4-ga dana je bila zadnja vadasia na divokoze u Landwiesu. September 8-ga dana poslie podne je kralj odlazil iz Ischla i do oktobar srednjega ostane u Schönbrunnu. Okoli srednjega oktobra na duže vrijeme bude kralj u Budapešt, dotično u Gödöllő došel, gde bude se neštere tjedne sustezal.

— **Violvjeni pronevjererik.** Estergömsko redarstvo je telegrafično javilo budapeštansko nadkapitanstvo, da Hegedűs Geiger Elemér knjigovoditelj je od Kalmar tamošnjega fabrikanta trijezero kurune pronevjeril i skočil. Estergömsko redarstvo je vanpotraživalo, da je pronevjererik pred skoćenje svojega prtljaga na Budapešt, na zahodskim kolodvor postal. Budapeštanski detektivi su september 4-ga dana u busiju stali i odvraćer, kada se je Hegedűs po svojega prtljaga najavil, vlovil i ubitil su ga.

— **Razbojnićvo.** U Ruskimorsagu od jednoga postarskoga vlaka kasséra su razbojniko na njega jurisali i peneznu ladicu vkrali. U ladicu su stoezjer papir i jednojezeroasto sreberni rubeli bili.

— **Krvoločnost.** U Mađarpćeka obćini je Matjus Nagj Jožef september 3-ga dana u noći svojega srdita, Heges Pal poljođelavca pošutil i njega u kmici dolivpičil. Krvnika su vlovil.

— **Samoubojstvo za radi loparom.** Merš Antal kulafski trgovec u svoji žalosti, da je nigdi ne mogel dobiti bogatu dievojk za suprugu, i svigdi su ga vanloparil, se je teknućeg meseca 4-ga dana poslie podne u srce strelil i odmah umrl.

— **Naknadispit.** U Siatmaru se je Gorzo Ilona, jedna jako lipea dievojka september 4-ga dana u noći vu prse strelila i odmah umrla. Samoubojstvi je zrok to bilo, ar je dievojka ne mogla u preparandiji naknadezameña dobro položiti.

— **Dolivpičjeni krčmar.** Veliko halabuku je napravil u minućem nedelju vu Budapeštu u Čiloganj-nhěni krčmi Jovanovits Rusto 24 godišnji stolardecko. Čudaj vino je pil s dvěma pajdaši i tak veliko larmu su delali u krčmi, da drugi gosti prosili su krčmara, da nek opomnja na

mir ove dečke Krčmar je nje prosil, da nek budu u miru, nego Jovanovits se je hapil svaditi i jednoga noža krčmaru u črevo vpičil. Krčmar je omedleno na pod opal, branitelji su ga u špital spravili, gde sada umira. Jovanovitsa pak su redari ubitili.

— **Med kotače.** Šöffler Žigmond je u Feišögagi obćini od jednoga benzinmotora remena, koj je dolioopal, nazajhotel deti na kotač. Kotač je vlovil Šöffera i trikrat okolvrtal. Dok su ga dolivezli, već je čisto bil zdruzdeni i umrl je. Iztragu su podigli.

— **Samoubojstvo s gladuvanjem.** U Budapeštu od Török-ulice 12 brojne hiže nadzornica, Apostol Ester je u minućem tork poslie podne na dvoru skupaoopala. Branitelje su zvali, koji su ustanovili, da je kućemesticu gladomor dolhitilo iz nogah. Kada su nju liečniki pitali, povedala je 22 godišnja žena, da je 42 ure dugo gladovala, jer s gladomorom se je hotela uništit. Zakaj je hotela umreći, to je niti braniteljim, niti pako redarim ne štela povedati.

— **Zgoreta konopljafabrika.** U Mezöhegešu je u minućem nedelju veliki oženj pustošil. Okoli konopljafabrike se je konoplje vužgalo i zgorelo. Kvar je fertalmilijun kurun. Vatrogasci su ipak tak jako delali, da su mogli od fabrika stana braniti. Konoplje je bilo osjeguravano.

— **Prosjačka ženin kinč.** Poleg Pongana (Salzburg) u St. Johann seli je ne zdavnja jedna stara, 78 godišnja žena umrla koja je već čez više godine kruha hodila prosit. Kada je stara Ecker Maria umrla, njezin sin je postelju susedu daroval. Pri postelje čistjenju je jedan stari bugelar napre došel iz slame, u kojim su dvėjezerodvęsto kurune bili zmotni. Pošten sused je penezze nazajdal momaku.

— **Dolibućena dievojka.** Šteiner Mici 17 godišnja turista-dievojka od Müzzzuschlaga je poleg Beca iz Raxvisine dolbućnula i umrla.

— **Nesreća.** Juhas Gjula kubikoš-težak je poleg Érš-kujvara na željezničkim štreku delal. Med delanjem je dolio opal iz štreka i u ruki nalazeći budak se mu je u želudac zavrtelo. Juhas je odmah umrl.

Kolera u Turskimorsagu. I u Turskimorsagu se strahovito rezširi i pustoši kolera. Osobito jako čudaj soldati su umrli od onih, kon iz Albanie sada nazajdojdeju. Od soldate do vezda su petnajstjezero momaki u koleri zbežezali, jer med putem su sada jeli i vodu pili. Od zbežezene soldate su 850 momaki i šest oficieri do vezda umrli.

— **Nemški cesarski par pri sultanu.** Polag »Sabah«-a nemški cesar, cesarica i priestolonasljednik budu u budućem protuletju turskoga sultana u Konštantinopolju pohoditi.

— **Samoubojstvo na Margitotoku.** Polag Budapešta med Dunaj leži Margit zvani lepi otok. Na ovim otoku se je u minućem tork u polдне jeden gospodski opravljeni človek u glavu strelil. U žepu sa jednoga lista našli, kaj na Hengerle Antal ime glasi. Na težkoma oranjenoga človeka su u špital spravili.

— **Oženj u jedni odarni sobi.** U Temešvaru vu eržebetvaroškim Dož-ulici u minućem nedelju vu zorju se je vužgala od Seršözč Istvana udovici soba, u kojim je mjezin otac bil na odari. Pohižtve su zgorele. Dok su vatrogasci na lice mesta došli, već je i odar u plamnu stal i mrtvo tlo je na čistoma zgorelo. Na odaru je

jedna menjša puckica pazila, koja je u zorju zaspala. Med tem je jedna sveća vanopala, od česa se je soba vužgala.

— **Zgazil je nju vlak.** Reinhardt Jožefa supruga, ujaradska žena je u minućem pondelek na radnaiskim stacionu med tračnice se šetuvala i ni je spazila, da za njoj jeden motorvlak se približava. Od kućje voditelj je takodjer ne videl med tračnice šetajuću ženu, i tak se je pripetilo, da je motorvlak na smrt zgazil nepazljivo ženu.

— **Dva dečki, jedna dievojka.** Riedko obiteljsko veselje je dostiglo Hlatky Janoš košnihfalvaiskoga stolara. Devetnajst godišnja njegva supruga je u minućem tork dva dečke i jednu dievojk porodila. Tak deca, kak mati se jako dobro čuliju. Deca svi tri, veli blaženi otac, su jednako veliki, dobro zrastjeni i liepi.

Nekaj za kratak čas.

Mašetar: Ah mili Bože, kak idu te penezi, kak dabi je človek suhe jel; stopram predevčerom sem deset fillérov zmenil, pak denes već samo nekaj imam odnjih.

Dievojka: Dokažite mi šlavek, da me za istno ljubite.

Mladić: S drage volje. Ovdj je Mura, skočite vu nju, i ja vas odmah vu potegnem.

Žiga: Ne razmem toga Grosa, kak more vu svojem gšeftu šprlave dievojke hasnuvati.

Naci: To ima svoj zrok. Svaka šprlava puca na jemput dvěm kupcom na prste pazi.

Jeden mladić reče k čužmaru: Pak onda vožeše podplate skrojiti kak do ve.

— Pak zakaj za čudu? im su njim noge pune sa kurjem okami.

— Nikaj zato. Ja sem vu jednu lepu dievojk zajjubljen, pak tak se budem bole zdihavati mogel.

Sudec: Jeli ste već bili kaštigan?

Zatuženi: Hat prosim bil sem, na tri mesce, za jednu malu zabav.

Sudec: Pak kakva je to zabav bila?

Zatuženi: Ja sem drugo nikaj ne napravil, kak jednu nedelju popoldan smo vu čardi Petrovo godovno obdržavali skojom prilikom smo se malo posvadili.

Jeden starec i jeden mladi dečko, zaručiti oćuju dievojkicu.

Dečko zapita starca:

— Kuliku zimih je već vidla vaša plešiva tikva?

— To zasegurnu neznam, ali to dobro znam, da jeden šesdeset let star človek je navěk mlajši, kak dvejsti let star osel.

Figyelmeztetés!

Az utóbbi időben a mi kintőnk is igen kedvelt szivarka hüvelykűntek a

RIZ ABADIE-t

sokféleképen utánozzák és hozzák forgalomba, mert is kérjük tisztelj vevőinket az ABADIE névre különösen ügyelni. Óvakodást ajánlunk minden silány árúval szemben, mivel ezeket a törvény teljes szigorával fogjuk időzni.

Société des Papiers Abadie.

Gabona árak. — Útana zítka.

minázsa	l m.-cent.	kor. fill.
Buza elsőrendű	Pšenica	22 20 —
Rozs	Hrz	16 20 —
Árpa	Ječmen	15 60 —
Zab	Zob	17 20 —
Kukoricza	Kuruza suha	16 00 —
Fehér bab új	Grah beli	28 40 —
Sárga bab	zuli	27 50 —
Vegyes bab	zmişan	20 40 —
Kendermag	Koňopijenoseme	21 00 —
Lenmag	Len	30 00 —
Tökmag	Koščice	26 60 —
Bükköny	Grahorka	15 20 —

Császárfürdő Budapesten. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kőnes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdő, iszapborogatások, uszodák külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőlég, szénsavas- és villamos-vízfürdők. A fürdők kitűnő eredménnyel használatnak főleg csúszos bántalmaknál és idegjelajok ellen. *Ivó-kúra* a légzőszerek burtos eszéiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakoszoba. Szolid kezelési jutányos árak. Gyógy- és zenéj. nircs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

AZ IGAZGATÓSÁG.

1908., 1909. és 1910. évi kítűnő minőségű

rizlingbor

eladó.

Bővebbet:

Várady Sándor

foldbirtokosnál : Fridau.

1908., 1909. i 1910. godišnjo izvrstno

rizlingvino

je na prodaju. Obiljuše pri

Várady Sándor

vlastelinu u Fridau.

„Brüssel & Buenos Aires 1910. 3 Grand-Prix“

— Az eredeti Wolf szerkesztő —

szab. túlhevített gőzzel működő lokomobilok

szepelmentes szabatosági vezényművel, 10-800 lóerőig terjedő teljesítménnyel, igen nagy gazdaságosságuk, kiválósguk és könnyű kezelőségük által elismert világhírűek és minden üzem részére

a legelőnyösebb erőforrást képezik.

R. WOLF

MAGDEBURG-BUCKAU
budapesti képviselősgé: **BOROS Artur** okl. gépészmérnök
Rottenbiller u. 33.

Összgártás 760.000 loerőn fölül

Fizessen elő a Vasárnapi Ujságra!

A VASÁRNAPI UJSÁG

a legrégibb, legkedveltebb illusztrált hetilap.

ÖTVENNYOLCZADIK ÉVFOLYAM.

Szerkeszti HOITSY PÁL.

Előfizetési ára: egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Mutatványszám ingyen.

Előfizetéseket elfogad a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatala (FRANKLIN-TÁRSULAT) Budapest, IV., Egyletem-utca A. s. 1.

A Festetich György utca 9. sz.

ház

(4 utcai szobával)

eladó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Szép tűzifát

bükk hasáb, szállítok szlavoniai erdőmből bármely állomásra bérmentve.

Klein Gyula, Bares.

Egy fiatal segéd

azonnali belépésre kerestetik

Halász Nándor

fűszer- és csemegekereskedésében

Csáktornya.

FRITZELAKK a legjobb padlófesték házi használatra.

NUMATA a legjobb zománc-lakkfesték bútornak, ajtónak stb.

Egy ecsetvonással színt és fényt ad.

TARTÓSI ELEGÁNS! KIADÓSI

Használatban a **LEGOLCSÓBB!**

Vásárlásnál ügyeljen a törvényesen védett névre és etikettra; minden más csomagolást utasítson vissza!

Kapható: Graner Testvéreknél Csáktornya.

971 Csak ANIMO pezsgőt igyunk!

Hazai gyártmány!
Kellemes üdítő ital!

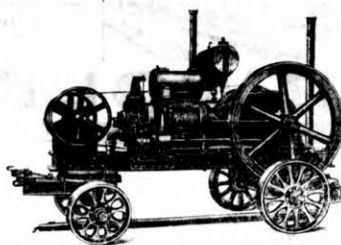
Fix fizetés

és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki ügynököket, sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem 300-600 K.

Hecht Bankház Részvénytárs.
Budapest, Ferenciek-tere 6.

∴ Minden tekintetben utolérhetetlen a világhírű ∴

≡ eredeti „OTTO“ motorok ≡

benzin-benzol-petrolin-szivogáz-üzemre és

LOKOMOBILOK

LANGEN & WOLF WIEN

Laxenburgerstrasse 53

SCHMIDT EDE • ZONGORATERME • CSAKTORNYA

Ajánlja elsőrendű minőségű zongoráit és harmoniumait modern kivitelben, jutányos áron

Zongorák . . . 500 kor.-tól feljebb
harmoniumok 150 " "
czimbalom . . 100 " "

Alábbi világhírű cégek raktára:

Bösendorfer, Ehrbar, Förster, Oeser, Schmiedt & Kunz, Laubger & Gloss, Malivanek, Dörr, Mannberg, Kotykiewicz, Weidig, Petrof, Chmel, Memetschke, Koch & Korselt, Stingl

Igen olcsó átjátszott hangszerek folyton kaphatók

∴ Régieket átcerél újra ∴

Részletfizetés áremelés nélkül - Zongorakölcsönzés

STOCK-COGNAC MEDICINAL

szavatolt valódi borpárlat

Camis és Stock

gőzpároló telepéből,

Barcola.

COGNAC-gőzfőzde, állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben!

„Kulatár“

szobrász- és éptőművészek által tervezett kész művészi síremlékek állandó kiállítása
Budapest, VIII., Köztemető út 4 szám.

Telefon 91-76. Iroda.

BLUM LAJOS sírkövegyűjtőben.

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR) KÖNYVNYOMDÁJA CSÁKTORNYA

Elvállal nyomdai munkákat úgy egyszerű mint a legdiszesebb kivitelig